

i prinos stasanju i oblikovanju modernog hrvatskog pučkog školstva i učiteljstva te školstva općenito (str. 309).

Kraj svečanosti obilježen je otvorenjem izložbe o Ljudevitu Modecu koju su zajedničkim snagama pripremili Osnovna škola Ljudevita Modeca Križevci i Hrvatski školski muzej. Izloženo je preko 80 komada originalne građe (dokumenti, fotografije, časopisi, Modecova djela) te je dokumentarno-slikovnim materijalima prikazan život i rad toga osebujnog čovjeka, pedagoga i učitelja zaslužnog za unapređenje i oblikovanje hrvatske pedagogije druge polovine 19. stoljeća.

Sanja Nekić

Škola to su ljudi: školstvo na području Općine Brckovljani, Božjakovina, 2024., 155 str.

Suradnja između Osnovne škole „Stjepan Radić” iz Božjakovine i Hrvatskoga školskog muzeja započela je prije devet godina, u trenutku kad je u pripremi bila jedna druga monografija – ona koja se bavila 185 godina dugom poviješću škole u Lupoglavu, i njezini su kreatori u svojem istraživanju logično posegnuli za fundusom Hrvatskoga školskog muzeja.

Pred kraj 2024. javljaju se iz Božjakovine ponovno, ovoga puta s pozivom na predstavljanje nove monografije. Istražiti i predstaviti školstvo na nekom području nikako nije lak zadatak i tim su više za pohvalu pothvati Škole koja se s tim zadatkom uhvatila ukoštac, posebice imajući na umu da suradnici imaju *redovni* posao i da je rad na monografiji/ama *ekstrakurikularni* zadatak.

Sadržaj monografije vrlo je jasno i logično postavljen i predstavljen na ukupno 156 stranica. Nakon uvodne riječi slijede četiri sadržajne cjeline. U prvoj upoznajemo općinu Brckovljani i njezinu povijest. Druga, naslovljena *Škole na području općine Brckovljani*, donosi kratku povijest škole u Lupoglavu, pučke škole u Brckovljanima, škole u Božjakovini te drugih škola i obrazovnih tečajeva na području općine – zanimljivo je spomenuti da su postojali vincilirski (vinogradarski, voćarski i pivničarski posao, osposobljavani i za rad u pčelarstvu i povrtlarstvu), voćarski i mljekarski tečajevi, gospodarska škola za seoske domaćice i srednja vrtlarska škola u Božjakovini. U cjelini *Naših 30 godina* doznajemo o izgradnji školske zgrade Osnovne škole „Stjepan Radić” u Božjakovini, ponešto iz spomeničkih zapisa te pregled „rasta” Škole od 1990. naovamo. Monografiju zaključuju sjećanja na Osnovnu školu „Stjepan Radić” u Božjakovini učenika koji su ju pohađali.

Monografiju autorski potpisuju Klara Čavar, Sanja Ivanović, Manuela Jadanec, Ivan Jukić, Jelena Jurić, Višnja Kamenjašević, Ivana Kosko, Ivana Mijatović, Svemirka Mišković, Josipa Oreč Živković, Robert Samardžić, Predrag Topić i Dragana Turkalj, uz pomoć bivših i sadašnjih učitelja Škole. Za slikovne i fotografske priloge zaslužni

su Rudolf Dokuš, Josip Horvat, Ivan Mihalić, Ivana Mijatović, Đuro Pivar, Robert Samardžić, Stjepan Vinojčić, Gradska knjižnica Dugo Selo, HAND dizajn studio, Općina Brckovljani, a korišteni su i fotomaterijali iz školske arhive.

Nužno je istaknuti upravo činjenicu da monografiju, osim jasno postavljenog kronološkog principa koji joj daje preglednost pri iznošenju povijesti, krasi izobilje ilustrativnoga materijala: preslike fotografskoga materijala, snimke, bilješke, dokumenti, prilozi iz periodike i novina, radovi učenika. Pokazatelj je to poznavanja istraživačkoga aparata koji su autori primijenili i koji monografiju o povijesti školstva na području općine Brckovljani čini priručnikom za povijest školstva na području općine i ona će svakom budućem istraživaču olakšati i skratiti posao.

Monografija je iznimno zanimljiva za čitanje, sve što je činjenično utemeljeno popraćeno je mnoštvom dodatnoga materijala koji doslovno čitatelja vodi od škole do škole i *uvuče* u povijest svake. Dakako, faktografski je sve za svaku obrazovnu ustanovu ili tečaj precizno navedeno.

Osim što će se čitatelji koji poznaju područje i školstvo na području kojim se monografija bavi nekih detalja prisjetiti, naučit će i otkriti nove stvari (kakvi su to vincilirski tečajevi, koji je književnik upravljao između dva svjetska rata Centrom za školovanje u poljoprivredi i domaćinstvu i oglednim dobrom Poljoprivrednoga fakulteta, koji je sporazum potpisan u Božjakovini 1939. godine, tko se sredinom 50-ih godina 20. stoljeća uselio u dvorac Drašković i još mnogo toga). Onome tko se prvi put susreće s poviješću školstva na ovom području monografija je bogata riznica podataka i *zbirka* informacija, dokumenata i fotografija.

Osnovna škola „Stjepan Radić” iz Božjakovine polako se profilira – jer ovo je drugo djelo ovakve vrste – u istraživački centar lokalne povijesti. I ne samo školstva, jer razvoj povijesti školstva stavlja u kontekst lokalne povijesti općine i njezina razvitka.

Branka Manin